

Nr 907

Av fröken **Elmén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 181, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

(Lika lydande med motion nr 752 i Första kammaren)

Stockholm den 27 oktober 1962

Brita Elmén

Cecilia Nettelbrandt

Ingrid Gärde Widemar

Olle Westberg

Nr 908

Av fru **Kristensson** och herr **Turesson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 181, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

(Lika lydande med motion nr 751 i Första kammaren)

I proposition nr 181 framlägges förslag innebärande skattelättnader för ensamma barnförsörjare. I väsentliga avseenden står dessa förslag i överensstämmelse med vad oppositionen förordat i riksdagen så sent som under vårriksdagen. Vi noterar med tillfredsställelse, att finansministern nu tagit upp denna fråga i proposition ävensom att den nya lagstiftningen är avsedd att tillämpas redan vid 1963 års taxering.

Förslagen går ut på dels att ensamstående skattskyldig med minderårigt barn skall få åtnjuta förhöjt ortsavdrag och i anslutning därtill bli beskattad enligt den för gifta gällande statsskatteskalen intill dess barnet fyllt 18 år mot nu 16 år, dels att ensamstående med barn under 16 år skall få tillgodoräkna sig förvärvsavdrag efter i stort sett samma regler som gäller för gift kvinna.

Vad först angår frågan om förvärvsavdraget vill vi erinra om att det från vårt håll i olika sammanhang tidigare föreslagits förändringar innebärande bl. a. höjning av maximigränserna. Vidare har krävts särskild utredning i

syfte att få till stånd en mer nyanserad bedömning av frågan. Med utgångspunkt från att förvärvsavdraget är att betrakta såsom ett omkostnadsavdrag har anförts, att det principiellt riktiga skulle vara att avdrag medgaves i förhållande till de verkliga kostnaderna. Även om taxeringstekniska omständigheter kunde försvåra ett fullständigt hänsynstagande till de verkliga kostnaderna och någon schablonmetod därför allttjämt behövde finnas, borde utrymme beredas skattskyldig — här inräknat även det fall att hustrun biträder mannen i dennes förvärvsverksamhet — att få högre avdrag än enligt schablonen där han kunde styrka att han på grund av förvärvsarbetet haft sådana högre kostnader för barns omhändertagande och vård. Samtidigt borde avdragets storlek göras beroende av om den förvärvsarbetande modern har blott ett eller hon har flera minderåriga barn liksom av barns ålder. Uppenbarligen blir de nödiga tillsynskostnaderna mindre när barnet resp. det yngsta barnet i en flerbarnsfamilj når upp mot den ålder som nu är maximum.

Vi anser allttjämt de här åberopade synpunkterna riktiga och väsentliga. Med hänsyn till att det i förevarande sammanhang endast är fråga om förvärvsavdraget för ensamstående med barn finner vi oss dock förhindrade att framlägga förslag som eljest vore motiverade.

Den förhöjning av ortsavdraget som hittills beviljats ensam vårdnadshavare torde allmänt ha betraktats såsom en ersättning för det förvärvsavdrag som gifta kvinnor med minderåriga barn erhållit. Så länge ortsavdraget — i dåvarande högsta ortsgrupp — för ensamstående uppgick till samma belopp som förvärvsavdragets maximum, 2 000 kronor, rådde även beträffande beloppet överensstämmelse. Det förhållandet att ortsavdragshöjningen för t. ex. ensamstående moder var fast och sålunda oberoende av storleken på moderns inkomst kunde motiveras med att man normalt fick utgå från att hon i motsats till gift kvinna var nödsakad att ha förvärvsarbete hela året.

I och med att ett särskilt förvärvsavdrag nu tillerkännes ensamstående kvinna med minderåriga barn förändras karaktären av ortsavdragshöjningen. Denna blir då att betrakta såsom ett barnavdrag, låt vara att det icke såsom borde vara fallet varieras med hänsyn till antalet barn. Den nu tillskapade rätten till förvärvsavdrag blir på så sätt ett steg i riktning mot ett riktigare hänsynstagande till den lägre skatteförmågan hos barnfamiljer. Enligt vår mening är det angeläget att man fortsätter på denna väg för att åstadkomma skatterättvisa åt samtliga barnfamiljer.

Innan barnavdragen avskaffades år 1947 beträffande den statliga och år 1950 beträffande den kommunala beskattningen gällde, att vårdnadshavaren åtnjöt barnavdrag för barn upp till viss ålder, så framt barnet icke åtnjöt egen inkomst varigenom det självt kunde tillgodogöra sig ortsavdrag. Enligt vår mening måste de nu föreslagna ändringarna göra det nödvändigt att ett sådant villkor återinföres. I framtiden torde grundskolan bli den enda skolformen för barn upp till 16 år. En del barn fortsätter därefter sina studier medan andra går ut i förvärvsarbete. Med dagens situation på arbetsmarknaden är det vanligt att dessa senare mycket snart når upp till en inkomst

som gör det möjligt för barnet att försörja sig självt. Att i sådana fall ge vårdnadshavaren förhöjt ortsavdrag synes inte motiverat.

Fortsatt skolgång är normalt icke avslutad när barnet fyller 18 år. Vårdnadshavarens försörjningsbörda skulle alltså finnas kvar även sedan de nu förordade skattelättnaderna upphört. Enligt vår mening bör den nämnda åldersgränsen höjas. Skäl kan anföras för att gå inte obetydligt längre än till 18 år. Försiktigtvis vill vi dock icke förorda vidare utsträckning av åldersgränsen än till 19 år, vilket är i överensstämmelse med vad som från en enhällig borgerlig opposition förordades vid värriksdagen.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen måtte antaga det till propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändring att 48 § 2 mom. erhåller följande lydelse.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som — — — 4 500 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andre maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställes änka, änklings eller frånskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 19 år, *vilket icke haft minst 2 400 kronors inkomst*, åtnjuta kommunalt ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Annan skattskyldig — — — 2 250 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

Stockholm den 27 oktober 1962

Astrid Kristensson

Bo Turesson